

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Slovakien 2015–2016

I. SAMMANFATTNING

Respekten för rättsstatens principer är allmänt sett god i Slovakien, men förekomsten av korruption inom olika samhällsfunktioner, inte minst rättsväsendet, utgör ett problem. Det senaste parlamentsvalet ägde rum i mars 2016 och var fritt och rättvist. Kvinnor är dock underrepresenterade i det politiska livet och på ledande positioner i näringslivet, liksom minoritetsgrupper inklusive romer. Oberoende inhemska och internationella organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter verkar fritt i Slovakien. Respekten för pressfrihet i landet är allmänt sett god, men strikta ärekränkingslagar uppges leda till viss självzensur. Negativa offentliga uttalanden om islam, muslimer och flyktingar har påverkat den muslimska minoritetens åtnjutande av mänskliga rättigheter negativt och nya regelverk om religiösa samfund har försvårat för religiösa minoriteters möjligheter att utöva sin religion. Det finns ett etablerat motstånd mot flyktingmottagande i Slovakien och antalet inkomna och beviljade asylansökningar är lågt. Den romska minoriteten är utsatt för omfattande diskriminering inom både offentlig och privat sektor. Våld, inklusive sexuellt våld mot kvinnor och barn förekommer. hbtq-personer diskrimineras vad gäller utövandet av sina mänskliga rättigheter. Tillgänglighetssituationen för personer med funktionsnedsättningar är svår och funktionsnedsatta kvinnor och romer riskerar att utsättas för multipel diskriminering.

II. RÄTTSSTATENS PRINCIPER

En princip för god samhällsstyrning

Slovariens juridiska system är uppdelat i civila domstolar och författningsdomstolen. Civila distrikts- och regionaldomstolar samt en specialiserad brottsmålsdomstol för korruptions- och grova våldsbrottsmål finns. Högsta domstolen är den högsta överklagandeinstansen. Författningsdomstolens oberoende stipuleras av grundlagen men ifrågasätts ibland från politiskt håll. Domare utses på förslag av det juridiska rådet och utnämns formellt av presidenten. Sedan år 2014 genomförs en obligatorisk säkerhetsprövning av domarkandidater, vilket av kritiker betraktas som otillbörlig inblandning av den exekutiva makten i urvalsprocessen av nya domare. Presidenten har veto-rätt i utnämningar till författningsdomstolen och för närvarande är tre av domstolens 13 platser vakanta sedan presidenten har stoppat ett flertal kandidater med hänvisning till bristande kompetens eller politiskt oberoende. De allmänna domstolarnas oberoende och opartiskhet skyddas i konstitutionen, men enligt EU-kommissionen anser endast var femte slovak och färre än vart tionde företag baserat i Slovakien att oberoendet uppnår en tillfredsställande nivå. Ineffektivitet, långdragna rättsprocesser och påståenden om korruption underminerar det juridiska systemets trovärdighet. Den romska minoriteten diskrimineras vad gäller tillgång till samtliga samhällsnyttigheter, inklusive rättsväsendet, vård, utbildning, och det förekommer att personer utsätts för våld och trakasserier av polis.

En särskild avdelning inom polismyndigheten ansvarar för utredningar av allvarigare korruptionsärenden där statliga företrädare misstänks vara inblandade, men då polismyndigheten sorterar under inrikesministeriet har dess oberoende ibland ifrågasatts. Ett digitalt system för slumpmässig tilldelning av mål tillämpas för att öka rättvisan och transparensen i rättsprocesserna, men rapporter om manipulering av systemet har tidigare uppdagats enligt Amerikanska utrikesdepartementets rapport om mänskliga rättigheter 2015.

Ombudsmannainstitutionen för mänskliga rättigheter har ett i konstitutionen skyddat mandat att värna och upprätthålla de mänskliga rättigheterna inom den offentliga sektorn i Slovakien. Den regering som tillträdde efter valet år 2016 har i sitt regeringsmanifest utlovat reformer för att stärka rättsstaten, bland annat genom ökad transparens i offentliga upphandlingar, i

hanteringen av EU-medel och vid statliga tillsättningar. I *Transparency Internationals* index för upplevd korruption placerar sig Slovakien på plats 54 av 176 länder för 2016, och rapporter och anklagelser om korruption inom olika delar av den slovakiska statsförvaltningen fortsätter att uppmärksammas.

III. DEMOKRATI

De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Slovakien är en parlamentarisk demokrati med en folkvald president. Presidenten, tillika statschef, väljs i direktval i två valomgångar för en mandatperiod om fem år. Nuvarande president är Andrej Kiska. Ämbetet är i huvudsak ceremoniellt, men tillmäts visst inflytande genom exempelvis möjligheten att återsända lagförslag till parlamentet, kallat Nationalrådet, utnämna och återkalla domare bland annat till konstitutionsdomstolen samt utfärda amnestier och benådningar.

Direkta och hemliga val till Nationalrådet ska äga rum vart fjärde år och de 150 mandaten fördelas enligt ett proportionellt system. Politisk pluralism med flerpartisystem råder och en spärregel om fem procent tillämpas. Rösträttsåldern är 18 år. I motsats till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europas (OSSE) rekommendationer och internationella normer tillåter inte Slovakien oberoende kandidater att ställa upp i val på egen hand, utan partitillhörighet krävs, dock inte medlemskap. Röstköp kriminaliserades i samband med ändringarna i vallagstiftningen år 2014. Val till Nationalrådet hölls senast i mars år 2016 och valdeltagandet var cirka 60 procent, med något lägre deltagande i öst och syd. Enligt OSSE, som efter inbjudan från slovakiska myndigheter hade observatörer på plats, respekterades de fundamentala fri- och rättigheterna under valet och väljarna hade möjlighet att göra ett informerat val utifrån ett flertal olika politiska alternativ. Socialdemokraterna SMER behöll sin regeringsställning efter valet 2016 men förlorade sin absoluta majoritet. Den nuvarande regeringen är en koalitionsregering mellan SMER, nationalpartiet SNS och det ungersk-slovakiska högerpartiet *Most-Hid*. Premiärminister är Robert Fico från SMER.

Kvinnor utgjorde 23,5 procent av de registrerade kandidaterna och det saknas generellt mekanismer för att främja kvinnors politiska representation. I Nationalrådet är cirka en femtedel av ledamöterna kvinnor och i regeringen

fanns det år 2016 två kvinnliga ministrar. Den ungerska minoriteten finns representerad i både Nationalrådet och regeringen, men den romska minoriteten saknar efter det senaste valet helt representation i båda organen. Romska partier existerar, men är föga aktiva och har haft svårt att mobilisera potentiella väljare. I valet fick det högerextrema partiet L'SNS åtta procent av rösterna, efter att, bland annat ha kampanjat med anti-romska budskap.

Europarådet uppmärksammade i deras utvärderingsrapport om korruption bland parlamentsledamöter i Slovakien bristen på transparens vid utarbetandet av lagförslag. Denna brist möjliggör för icke-reglerade kontakter mellan parlamentsledamöter och lobbyister och innebär överlag sämre insyn efter en första läsning av ett lagförslag. I en uppföljande rapport konstaterade Europarådet att denna brist inte hade åtgärdats.

Det civila samhällets utrymme

Flera oberoende inhemska och internationella organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter verkar fritt och utan inblandning i Slovakien. Vissa civilsamhällesorganisationer som arbetar med politiskt känsliga rättighetsfrågor vittnar dock om svårigheter och motstånd från olika intressegrupper i utförandet av sitt uppdrag. Ett statligt råd för mänskliga rättigheter, nationella minoriteter och jämlik behandling finns och fungerar som ett forum för dialog mellan statsmakten, civilsamhällets organisationer och akademien.

IV. MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Ombudsmannen för mänskliga rättigheter i Slovakien har år 2016 rapporterat om tillfälligt polisförvar som inte uppfyller kraven för en häktningcell men som ändå används rutinmässigt i strid mot de mänskliga rättigheterna, exempelvis handfängslas frihetsberövade personer vid väggen i utrymmen som helt saknar faciliteter.

Amnesty rapporterar om övervåld av polis och säkerhetsstyrkor, framförallt mot den romska minoriteten. Ombudsmannen för de mänskliga rättigheterna har inför parlamentet fört fram uppgifter om polisbrutalitet och polisräder som gjorts utan tillåtelse. En polisofficer som ledde en husräd har åtalats för brott.

Prostitution är inte förbjudet enligt lag, men handel med människor för sexuella ändamål är olagligt. Slovakien fungerar både som transit- och som ursprungsland för människohandel, inklusive handel med kvinnor för sexuell exploatering, och Slovakien har medgett att denna typ av brottslighet är en växande trend, också enligt FN:s flyktingkommissariat (OHCHR) och det amerikanska utrikesdepartementet. Slovakien har vidtagit en rad åtgärder för att motverka människohandel, inklusive antagandet av ett nationellt program för bekämpning av människohandel åren 2015-2018. Romska kvinnor och flickor är särskilt utsatta också i dessa sammanhang.

Dödsstraff

Dödsstraff är förbjudet enligt slovakisk lag.

Rätten till frihet och personlig säkerhet

Godtyckliga frihetsberövanden är förbjudna och det finns inga rapporter om att sådana skulle förekomma. I normalfallet får en person vara anhållen högst 48 timmar, varefter domstol måste utfärda ett häktningsbeslut. Utan beslut i högsta domstolen får häktningstiden inte överstiga ett år men får högst vara fem år och under tiden har den häktade rätt till både advokathjälp och familjebesök. Icke-medborgare får kvarhållas upp till sex månader i väntan på identifiering. En ny lag som börjar gälla januari 2017 tillåter upp till 96 timmars frihetsberövande vid misstanke om terrorismrelaterade brott.

Rättssäkerhet

Rättsäkerheten bedöms vara god i Slovakien: En anklagad person garanteras en rättvis och öppen rättegång samt rätten att försvara sig inför en oberoende domstol. Straffmyndigheten sänktes i mitten av 2000-talet till 14 år.

Slovariens rättssystem lider av långa handläggningstider vilket påverkar enskildas rätt till rättlig prövning negativt. Den genomsnittliga handläggningstiden uppgår till cirka 18-19 månader. Enligt konstitutionen gäller likhet inför lagen, men den romska minoriteten möter fortsatt svårigheter vad gäller rättsskydd och likabehandling, till exempel vid trovärdighetsbedömningar inför domstolarna. I juli år 2016 fälldes Slovakien i Europadomstolen för mänskliga rättigheter för bristfällig utredning av en anmälan från en romsk pojke om misshandel av slovakisk polis i samband med ett förhör

Straffrihet

Slovakien har kritiserats av Europarådets kommitté för förhindrande av tortyr (CPT) och av Ombudsmannen för att brista i självständighet då det organ som utreder misstänkta brott utförda av polisen sorterar under inrikesministeriet, som också ansvarar för polismyndigheten.

Utredningarna av de brott som påstås ha begåtts av polisen i samband med polisräder mot romska bosättningar i Moldava nad Bodvou år 2013 och Vrbnica år 2015 har lett till åtal mot den polisofficer som ledde räden mot Vrbnica. Utredningen mot polisens förehavanden i Moldava nad Bodvou lades ned tidigt 2016. Beslutet har överklagats och hanterades vid utgången av 2016 av Konstitutionsdomstolen.

Det pågår fortfarande prövning i domstol av de fall där romska kvinnor begär kompensation för de ingrepp av tvångsteriliseringar och steriliseringar utan informerat samtycke som ägde rum tidigt 2000-tal. Slovakien har av FN:s kommitté för mänskliga rättigheter rekommenderats att införa ett särskilt organ för att utreda detta.

Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive på internet

Yttrande-, press- och informationsfrihet garanteras i den slovakiska konstitutionen. Den slovakiska pressen verkar fritt och utan inblandning av statsmakten, även om vissa politiker återkommande gjort verbala påhopp och kritiserat media för bristande opartiskhet. Det förekommer ingen censur. Slovakien placerade sig år 2016 på tolfte plats av 180 i Reportrar utan gränser pressfrihetsindex. Landet har dock en av EU:s strängaste ärekränkingslagar, som medger fängelsestraff på upp till åtta år, vilket enligt vissa journalister har bidragit till viss självcensur. Hot och trakasserier mot journalister förekommer, men det är relativt ovanligt att offentliga företrädare stämmer medier och enskilda journalister. Tillgången till internet är cirka 82 procent och tillgången till allmänna handlingar är skyddad enligt lag.

Mötes- och föreningsfrihet

Mötes- och föreningsfrihet garanteras i den slovakiska konstitutionen och det finns inga anmälda fall av inskränkta rättigheter i detta avseende. Formellt tillstånd krävs för demonstrationer, vilket i normalfallet utfärdas enligt *Freedom House*.

Religions- och övertygelsefrihet: Religions- och övertygelsefrihet garanteras i konstitutionen. År 2016 antogs en lag som innebär att det från och med år 2017 krävs minst 50 000 namnunderskrifter från myndiga medlemmar för att kunna registrera ett religiöst samfund. Utan registrering kan gruppen formellt inte anställa andliga ledare, inrätta officiella bönelokaler, förrätta äktenskap eller utföra religiösa samhällsfunktioner, som att företa andliga besök till fängelseanstalter eller allmänna sjukhus. De höga medlemskraven har hindrat registreringen av ett muslimskt samfund, vilket bland annat lett till att det varken finns officiella imamer eller moskéer i Slovakien samt till att muslimska företrädare möter svårigheter i utförandet av andliga samhällstjänster enligt Amerikanska utrikesdepartementets rapport om mänskliga rättigheter i Slovakien från 2015.

V. EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete, rättvisa arbetsvillkor och relaterade frågor

Slovakien har ratificerat Internationella arbetsorganisationen ILO:s åtta centrala konventioner. Diskriminering är förbjudet i lag men förekommer enligt Amerikanska utrikesdepartementets rapport om mänskliga rättigheter mot romer, vars arbetslöshet uppskattas till uppåt 80-90 procent. I östra Slovakien, där majoriteten av den romska minoriteten är bosatt, var arbetslösheten nästan tio procentenheter högre än i huvudstadsregionen år 2015 enligt Eurostat.

Under första kvartalet år 2016 minskade arbetslösheten till under tio procent för första gången sedan finanskrisen, men siffran kan vara missvisande och inbegriper bara personer registrerade vid arbetsförmedlingar. År 2016 låg ungdomsarbetslösheten på över 20 procent och kvinnors deltagande på arbetsmarknaden var året dessförinnan under 60 procent. Lönegapet mellan män och kvinnor var år 2015 bland de högsta i EU på 19,6 procent. Andelen fackligt anslutna arbetare är relativt lågt och utgör endast drygt tio procent av den arbetande befolkningen.

Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Hälsovård ska enligt lag tillhandahållas oberoende av kön, etnicitet, religion, funktionsnedsättning, språk eller socioekonomisk ställning. Patientavgifter har avskaffats och vården ska officiellt sett vara helt kostnadsfri, men det förekommer i vissa fall mutor för att exempelvis korta vårdkötiden för den enskilde.

Medellivslängden i Slovakien var år 2015 79,8 år för kvinnor och 73 år för män. Mödra- och spädbarnsdödligheten har stadigt sjunkit sedan kommunisttidens slut och låg enligt Världsbanken år 2015 på 6 dödsfall per 100 000 födslar respektive 6 dödsfall per 1000 födslar. Preventivmedel är allmänt tillgängliga men sex- och samlevnadsundervisning är inte reglerat i skolundervisningen. Kvinnor har rätt till abort till och med tolfte graviditetsveckan, men lagstiftning för samvetsfrihet innebär en rätt för vårdpersonal att vägra ge behandling eller vård finns för abort, sterilisering och assisterad befruktning.

Romska kvinnor är särskilt utsatta för diskriminering inom hälso- och sjukvården och på vissa sjukhus förekommer segregerade förlossnings- och mödravårds-avdelningar, toaletter, duschar och matsalar. Romska kvinnor har också rapporterat om verbala och fysiska trakasserier från vårdpersonal och hävdar att de inte tillerkänts likvärdig vård som kvinnor ur majoritetsbefolkningen. FN:s kommitté för barnets rättigheter återupprepade år 2016 sin rekommendation om att Slovakien borde införa systematiska åtgärder för att effektivt övervaka, motverka och stoppa alla former av segregation vid statliga sjukhus samt genomföra informationsinsatser i segregerade romska bosättningar om grundläggande rättigheter och var kränkningar kan anmälas.

Rätten till utbildning

Utbildning upp till och med universitetsnivå är kostnadsfri och tillhandahålls oberoende av kön, etnicitet, religion, funktionsnedsättning, språk eller socioekonomisk ställning. Den nioåriga grundskolan är obligatorisk. Det finns ingen konstitutionell skillnad mellan flickors och pojkars rätt till utbildning och kvinnor är i majoritet inom den högre utbildningen.

Den romska minoriteten är underrepresenterad inom alla utbildningsnivåer och många går inte ut grundskolan i tid. Romska elever är överrepresenterade i specialskolor för barn med intellektuella funktionsnedsättningar eller sociala svårigheter, där de traditionellt placerats på grund av bristande språkkunskaper eller av anledningar relaterade till deras sociala och kulturella bakgrund. Utbildningen vid specialskolorna ger oftast inte behörighet till vidare studier, vilket leder till arbetslöshet och utanförskap. Bakomliggande orsaker till förekomsten av skolsegrering antas av olika civilsamhälleorganisationer bland annat vara institutionaliserad rasism, oro för att elevunderlaget från majoritetsbefolkningen ska minska till

följd av blandade klasser, avsaknad av kulturellt obetingade diagnosticeringssystem samt högre statsbidrag för elever med diagnos.

Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard: Genomsnittslönen har stadigt ökat och uppgick under andra kvartalet av år 2016 enligt officiell statistik till 901 euro per månad. Den lagstadgade minimilönen låg under samma period på 405 euro per månad. Slovakien placerade sig på en 35:e plats av 185 länder i UNDP:s index för mänsklig utveckling år 2015. Gini-koefficienten låg år 2013 på 0,269 och anger inkomstskillnader i ett land på en skala 0 till 1, där 0 anger inga skillnader i inkomst och 1 mycket stora skillnader. Samtidigt är de regionala ojämlikheterna bland de högsta i hela EU enligt *the Economist*. Romer bosatta i segregerade bosättningar har en sämre levnadsstandard än genomsnittet och saknar i vissa fall tillgång till elektricitet, rinnande vatten och hygienfaciliteter. Antalet romska bosättningar beräknas uppgå till cirka 200 och återfinns huvudsakligen i de östra och sydliga delarna av landet.

VI. RÄTTEN ATT INTE UTSÄTTAS FÖR DISKRIMINERING

Kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter

Enligt konstitutionen har kvinnor samma värde och rättigheter som män, brister i jämställdheten mellan könen förekommer dock och i det Europeiska jämställdhetsinstitutets (EIGE) jämställdhetsindex rangordnas Slovakien som EU:s näst minst jämställda land. Andelen kvinnor i maktpositioner är lågt, i synnerhet inom privat sektor. Fysiskt och sexuellt våld mot kvinnor utgör fortfarande ett problem och nästan var fjärde slovakisk kvinna har någon gång i livet utsatts för fysiskt eller sexuellt våld inom den nära relationen enligt EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA). Antalet personer som lagförs för våldsbrott i nära relationer ökar, men den slovakiska riksåklagaren konstaterar i sin senaste årsrapport från 2015 att mörkertalet av antalet drabbade personer är stort.

Civilsamhällesorganisationer och oberoende studier visar också att kompetensnivån inom rättsvårdande myndigheter om våld i nära relationer är låg samtidigt som fördomar och bristande utredningsmetoder försvårar lagföringen och ökar de drabbades psykiska lidande.

Barnets rättigheter

Barnaga är förbjudet i alla miljöer förutom i hemmet, där ”adekvata uppfostringsåtgärder” tillåts. Barnmisshandel förekommer dock i Slovakien

och enligt en undersökning genomförd av civilsamhället år 2013 hade fler än vart tredje barn någon gång utsatts för fysisk misshandel.

Minimiåldern för arbete är 15 år och åldersgränsen för giftermål är i normalfallet 18 år, men i särskilda fall kan en domstol tillåta barn över 16 år att gifta sig om deras målsmän ger sitt samtycke. FN:s kommitté för barnets rättigheter noterade i sin senaste rapport att Slovakien trots framsteg inom barnrättsområdet inte nämnvärt hade lyckats förbättra de romska barnens levnadssituation. Romska barn utsattes fortfarande för diskriminering inom flera områden, inklusive utbildning, levnadsstandard samt hälsa- och sjukvård. Barnarbete i form av tiggeri förekommer i vissa delar av landet.

Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk: Slovakien är ett av de mest heterogena länderna i Central- och Östeuropa, med ett flertal olika nationella minoriteter inom landets gränser. Den ungerska minoriteten antas vara den största och utgör cirka 8,5 procent av befolkningen. Den romska minoriteten uppgick enligt senaste folkräkningen till ca två procent av befolkningen. Siffran kan dock vara missvisande då det är upp till individen att själv ange eventuell tillhörighet till en minoritet och vissa uppskattningar pekar på att den romska minoriteten kan uppgå till cirka nio procent av befolkningen, eller 500 000 personer. Därefter följer de tjeckiska, rutenska, ukrainska och tyska minoriteterna.

Utöver tillerkännande av fundamentala fri- och rättigheter oavsett etnisk tillhörighet och förbud mot diskriminering tillerkänns de nationella minoriteterna ytterligare rättigheter relaterade till minoritetsspråk och deltagande i offentliga beslutsprocesser som påverkar den egna minoriteten. Konstitutionen fastställer dock inte vad som utgör en nationell minoritet eller vilka de är, utan detta regleras istället i annan lagstiftning. Ett utskott för mänskliga rättigheter och nationella minoriteter samt ett särskilt regeringsombud för den romska minoriteten finns. Den romska minoriteten är i högre grad utsatt för diskriminering än de övriga. Diskrimineringen riktas i huvudsak mot de romer som lever i segregerade bosättningar, men i mindre utsträckning också mot välintegrerade romer.

I migrationskrisens spår har samhällsklimatet för den muslimska minoriteten försämrats och politiska ledare har återkommande uttalat sig negativt om Islam och muslimer i offentliga sammanhang. Under år 2016 gjorde

premiärminister Robert Fico bland annat uttalanden om att Slovakien aldrig skulle ta emot muslimer inom EU:s tvingande flyktingkvotssystem, att bildandet av ett fristående muslimskt samfund aldrig skulle tillåtas i Slovakien eftersom att ett sådant skulle utgöra en allvarlig säkerhetsrisk samt att Islam inte hade någon plats i Slovakien. Civilsamhället har sedermera varnat för att retoriken bidragit till ett stigande antal hatbrott i samhället. Ett fall som särskilt uppmärksammats i media är fallet med den somaliska flyktingen Khadra Abdile som berättat att hon attackerats sex gånger sedan migrationskrisens utbrott. Under den senaste attacken, som skedde på en spårvagn i Bratislava, ska minst en man ha försökt strypa Abdile med hennes hijab, kastat sten på henne och slagit ut hennes tänder. Inrikesministeriet har sedermera i ett uttalande bekräftat att hot och våld mot muslimska kvinnor har ökat.

Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Slovakien har sedan EU-inträdet år 2004 en anti-diskrimineringslagstiftning som förbjuder diskriminering på grund av sexuell orientering eller könsidentitet och hatbrott mot personer på grund av deras sexuella läggning är förbjudet. Dessa diskrimineringsgrunder är dock inte skyddade i den slovakiska konstitutionen.

Äktenskap kan enligt konstitutionen endast ingås mellan en man och en kvinna och det saknas legala ramverk för samkönade pars samlevnad, som exempelvis registrerade partnerskap eller sambolagar. Efter den medborgarinitierade folkomröstning som genomfördes år 2015 och som bland annat syftade till att ytterligare befästa folkopinionen emot samkönade äktenskap och förbudet för samkönade par att adoptera barn, har samhällsklimatet för HBTQ-personer försämrats. Efter valet år 2016 försämrades situationen ytterligare i och med att de högerextrema och populistiska partierna L'SNS och *Sme Rodina* kom in i parlamentet. Partiledaren för *Sme Rodina* har offentligt kallat HBTQ-personer för perversa, medan partiledaren för L'SNS talat om att införa censur för att skydda slovakiska barn från "perversifieringar". I en parlamentsdebatt uttryckte sig en av L'SNS ledamöter mycket kränkande om en kvinnlig HBTQ-aktivist och sade att hon "varken var man eller kvinna". Prideparader hölls under år 2016 i huvudstaden Bratislava och i näst största staden Kosice. Inga fall av våldsamheter eller hatbrott i samband med paraderna har rapporterats. Slovakien placerade sig på 32:a plats av de 49 i International

Lesbian and Gay association (ILGA:s) index över- HBTQ-personers mänskliga rättigheter i Europa.

Flyktingars och migranternas rättigheter: Flyktingmottagandet i Slovakien regleras av en lag från 2012. Denna lag har inneburit förbättringar jämfört med den tidigare lagen från 2002, men alltjämt finns tillkortakommanden vad gäller familjeåterförening och reglering av asylsökande som sitter i häkte. UNHCR har under de senaste åren riktat kritik mot hur asylfrågor hanteras i Slovakien, främst med avseende på det låga antalet beviljade asylansökningar. Aktuella siffror för perioden januari-oktober år 2016 anger att 109 personer ansökte om asyl samtidigt som 163 tidigare ansökningar beviljades. Motsvarande siffror för år 2015 var 330 asylansökningar, 8 beviljade och 124 avslag. Av de 163 personer som beviljades asyl i Slovakien under perioden januari-oktober år 2016 var 149 personer kristna assyrier som Slovakien frivilligt tog emot i december år 2015. Nästan en tredjedel av gruppen har dock valt att återvända till Irak. I maj år 2016 besköt en bil med flyktingar av slovakiska gränsvakter, enligt medieuppgifter för att bilen körde genom gränsposteringen utan att stanna. En syrisk kvinna som befann sig i bilen skadades. Flyktingar som beviljats uppehållstillstånd kan ansöka om medborgarskap i Slovakien efter att ha varit permanent bosatta i landet under en sammanhängande period av fyra år, för övriga utlänningar gäller minst åtta år. Höga krav ställs dock på slovakiska språkkunskaper och kunskap om Slovakien.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Ett nationellt program för att förbättra levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättningar mellan åren 2014-2020 antogs år 2014. Tillgänglighetssituationen beskrivs som "alarmerande" av ombudsmannen för mänskliga rättigheter, inte bara med avseende på fysisk tillgänglighet utan även tillgänglighet i kontakten med myndigheter så som texttelefoni och blindskrift. FN:s kommitté för mänskliga rättigheter uttryckte i sin senaste rapport viss oro över risken för multipel diskriminering av kvinnor och romer med funktionsnedsättningar.

Ratifikationsläget avseende centrala konventioner om mänskliga rättigheter

Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)* ratificerades år 1993. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt och det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet ratificerades år 1993 respektive år 1999.

Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)* ratificerades år 1993. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt 2012.

Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, *International Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (ICERD)* ratificerades år 1993.

Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)* ratificerades år 1993. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 2000.

Konventionen mot tortyr, *Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)* ratificerades år 1993. Det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr har inte ratificerats.

Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child (CRC)* ratificerades år 1993. Det tillhörande protokollet om barns indragning i väpnade konflikter ratificerades år 2000. Det tillhörande protokollet om handel med barn och barnpornografi ratificerades år 2004.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)* ratificerades år 2010.

Konventionen mot påtvingade försvinnanden, *International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearances (ICED)* ratificerades år 2014.

Flyktingkonventionen, *Convention Relating to the Status of Refugees (Refugee Convention)* och det tillhörande protokollet ratificerades år 1993.

Romstadgan för internationella brottmålsdomstolen, *Rome Statute of the International Criminal Court (ICC)* ratificerades år 2002.

Regionala instrument

Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, *The Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ECHR)* ratificerades år 1992.

Ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter, *Framework Convention for the protection of National Minorities*, ratificerades år 1995.

Europeiska stadgan om landsdel- eller minoritetsspråk, *European Charter for Regional or Minority Languages*, ratificerades år 2001.

Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet, *Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence*, signerades år 2011.

Europarådets straffrättsliga konvention om korruption, *Criminal Law Convention on Corruption*, ratificerades år 2000.

Exempel på svenskt och internationellt arbete rörande mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

Europarådet för mänskliga rättigheter arbetar kontinuerligt med de nationella minoriteternas rättigheter i Slovakien, med särskilt fokus på den romska minoriteten. UNHCR och EU gör ansträngningar för att påverka den slovakiska flyktingpolitiken.

I den universella granskningsmekanismen (UPR) vid FN:s råd för mänskliga rättigheter gav Sverige rekommendationer till Slovakien som bland annat berörde den romska minoritetens rätt till utbildning och boendesituation.